

לשמוע קול תורה – מצווה בפרשה

פרשת קרח

שיר

במקומות רבים נוהגים ללוות את תפילת ההלל בראשי חודשים בשירה ובנגינה. ישנם רבנים המבקרים את התופעה בטענה שהיא אינה מבוססת על המסורת היהודית, והראיה - שלא נהגו לעשות כן בדורות האחרונים. לדבריהם התפילה היא עת של התקשרות היחיד עם בוראו, ונדרשת בה אווירה של רצינות וכובד ראש. ואולם לימוד פרשתנו מגלה שהשירה והנגינה נכחו כבר בבית המקדש, בעבודת הלויים.

נאמר בפרשה:

"ועבד הלוי הוא את עבדת אהל מועד והם ישאו עונם חקת עולם לדורתיכם ובתוף בני ישראל לא ינגלו נחלה" (במדבר יח, כג).

מה כללה עבודת הלויים במקדש? כך לימדנו הרמב"ם:

"זרע לוי כולו מובדל לעבודת המקדש שנאמר 'בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי', ומצות עשה להיות הלויים פנויים ומוכנים לעבודת המקדש בין רצו בין שלא רצו, שנאמר 'ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד'..."

עבודה שלהן היא שיהיו שומרים את המקדש, ויהיו מהן שוערין לפתוח שערי המקדש ולהגיף דלתותיו, ויהיו מהן משוררין לשורר על הקרבן בכל יום...

לוי האונן מותר לעבוד ולשורר, ואין פוחתין משנים עשר לויים עומדים על הדוכן בכל יום לומר שירה על הקרבן, ומוסיפין עד לעולם, ואין אומרין שירה אלא בפה בלא כלי שיקר השירה שהיא עבודתה בפה, ואחרים היו עומדים שם מנגנין בכלי שיר, מהן לויים ומהן ישראלים מיוחסין המשיאין לכהונה...

ובמה הם מנגנין, בנבלים וחלילים וכנורות וחצוצרות והצלצל, ואין פוחתין משני נבלים ולא מוסיפין על ששה, ואין פוחתין משני חלילים ולא מוסיפין על שנים עשר, ואין פוחתין משתי חצוצרות ולא מוסיפין על עשרים ומאה, ואין פוחתין מתשעה כנורות ומוסיפין עד לעולם, והצלצל אחד בלבד" (הלכות כלי המקדש ג, א-ד).

אנו למדים שהשירה והנגינה בבית המקדש הן חלק בלתי נפרד מעבודת ה'. השירה בפה היא חובה גמורה של הלויים, והאחריות לנגינה בכלים מוטלת על כלל ישראל. כמה משמעותיות הן השירה והנגינה, המבטאות עומקים של שמחה!

וכך כתב רבי יהודה הלוי על חשיבות השמחה בעבודת ה':

"וכללו של דבר, כי תורתנו נחלקת בין היראה והאהבה והשמחה, תתקרב אל א-להיך בכל אחת מהנה, ואין כניעתך בימי התענית יותר קרובה אל הא-להים משמחתך בימי השבתות והמועדים, כשתהיה שמחתך בכונה ולב שלם" (הכוזרי מאמר ב, נ).

מכאן שהנגינה באמירת ההלל אין בה מן החידוש אלא אדרבה, היא מחזירה אותנו אל המקורות.

שאול דוד בוצ'קו